

F R E D R I K
B A K M A N

POBEDNICI

Preveo sa švedskog
Nikola Perišić

■ Laguna ■

Naslov originala

Fredrik Backman

VINNARNA

Copyright © Fredrik Backman 2021

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2022 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Vama koji pričate previše i pevate preglasno
i prečesto zaplaćete i nešto u životu volite više nego što bi trebalo*

1

Bajke

Svi koji su poznavali Benjamina Ovića, a naročito mi koji smo ga poznavali dovoljno dobro da bismo ga zvali samo Benji, negde duboko u sebi su znali da takvi kao što je on ne dožive srećan kraj.

Naravno, ipak smo se nadali. Gospode, koliko smo se samo nadali. Naivni snovi su za ljubav poslednja linija odbrane, pa uvek na neki način ubeđujemo sami sebe u to da užasne tragedije nikada neće zadesiti baš one koje volimo i da će baš naši bližnji izbeći sudbini. Zbog njih sanjamo o večnom životu, priželjkujemo da imamo natprirodne moći i pokušavamo da napravimo vremeplove. Nadamo se, gospode, koliko se samo nadamo.

Ali istina je da se bajke o dečacima kao što je Benji gotovo nikada ne završavaju tako što oni ostare. Njihove životne priče ne ispadnu naročito duge, i oni ne umiru spokojno, u staračkom domu, sa glavom na mekom jastuku.

Dečaci kao što je Benji umiru mladi. Umiru nasilno.

Oluje

„Ne komplikuj.“ To je uobičajen savet i u hokeju i u životu. Nemoj da komplikuješ ovo ili ono više nego što je potrebno, nemoj previše da razmišljaš, najbolje ne razmišljaj uopšte. To bi možda moglo da važi i za priče kao što je ova, jer bi trebalo da bude moguće ispričati je brzo, pošto od početka do kraja ne traje ni dve nedelje, a koliko se toga uopšte može dogoditi za to vreme u dva hokejaška grada? Ne mnogo, naravno.

Samo sve.

Kako u hokeju tako i u životu, problem se sastoji u tome što su ti jednostavni trenuci istovremeno i retki. Svi ostali su borba. Ova priča ne počinje danas, ona traje već dve godine, jer tada se Maja Andešon odselila odavde. Napustila je Medvedgrad i prošla kroz Vresište na svom putu ka jugu. Ta dva šumska gradića su smeštena tako blizu jedan drugome, a toliko daleko od svega drugog, da se osećala kao da je emigrirala. Maja će jednog dana pevati o tome kako su ljudi koji odrastu toliko blizu divljine možda bliži onoj divljini koju nose u sebi, što je svakako preterivanje, ali istovremeno i ublažavanje istine, kao što je to i inače slučaj sa svime što kažu za nas. Ali ako doputujete u posetu ovom gradu, slučajno

nabasate na pab *Medveđa šapa* i tamo ne popijete šljagu zbog toga što ste dovoljno glupavi da je pitate koliko ima godina ili je zamolite da vam u piće stavi neku tamo posranu krišku limuna, Ramona koja uvek stoji za šankom možda će vam ispričati nešto važno: „Ljudi su ovde u šumi više upućeni jedni na druge nego u velikim gradovima. Ovde svi sede na okupu, hteli to ili ne, i toliko smo blizu jedni drugima da ako se neko previše naglo okrene u snu, odmah otkrije leđa nekom drugom ko se nalazi na suprotnom kraju opštine.“

Želite li da razumete ovo mesto? Onda morate da razumete uslove koji vladaju u njemu, kako je sve i kako su svi u njemu međusobno povezani nevidljivim nitima sačinjenim od međusobnih odnosa, lojalnosti i dugovanja: ledena dvorana i fabrika, hokejaški tim i političari, mesto na tabeli i novac, sport i radna mesta, prijatelji iz detinjstva i drugovi iz tima, susedi i kolege i porodice. Zahvaljujući svemu tome, ljudi se ovde drže zajedno i opstaju, ali to nas je navelo i da počinimo užasna zlodela jedni prema drugima. Ramona vam neće ispričati baš sve, to vam neće ispričati niko, ali želite li da razumete? Da zaista razumete? Onda morate da saznate šta nas je dovelo dovd.

Jedne zime pre dve i po godine Maju je na jednoj žurci silovao Kevin Erdal, najbolji igrač hokeja koga je dotad iko video u ovim krajevima. Razume se, danas više niko ne koristi reč „silovanje“, već se pominju stvari kao što je „skandal“ ili „ono što se dogodilo“, ili „znaš već šta“. Svi se stide, niko ne može da zaboravi. Sled događaja započet na toj žurci naposljetku je počeo da utiče i na političke odluke i premešta novac iz jednog grada u drugi. To je opet dovelo do jednog proleća i jednog leta užasne izdaje, zatim do jeseni mržnje i zime nasilja. Počelo je svađom u ledenoj dvorani, a umalo se nije završilo ratom na ulici, ljudi u crnim jaknama koje policija zove „huliganima“, ali koji su svima u Medvedgradu poznati samo kao Banda, napali su svoje neprijatelje u Vresištu, a ljudi iz Vresišta su uzvratili tako što su podmetnuli požar u pabu *Medveđa šapa*. Za vreme osvetničke potere Banda je u saobraćajnoj nesreći izgubila Vidara, mladića koga je volela iznad

svoga na svetu. To je bila kulminacija svega i konačna posledica godina agresije, i posle toga više niko nije mogao to da podnosi. Vidar je sahranjen, dva muškarca iz Vresišta su završila u zatvoru, i primirje je sklopljeno između huligana, ali i između gradova. Od tada se sve vreme nekako održavalo, ali sada se već sa svakim novim danom činilo sve krhkijim.

Kevin se odselio odavde, odselili su se i njegovi roditelji, niko od njih se neće vratiti, a to niko ne bi ni dozvolio. Čitav Medvedgrad je davao sve od sebe da izbriše svako sećanje na Kevina, i mada to niko ne bi priznao, sve je postalo mnogo lakše od onog dana kada je i Maja spakovala svoj kofer. Odselila se čak u glavni grad, krenula u muzičku školu i gotovo postala druga osoba, pa su svi koji su u gradu ostali sve manje i manje pričali o „skandalu“, sve dok im se na kraju nije učinilo skoro kao da ga nikada nije ni bilo.

Benji Ović, nekada najbolji Kevinov prijatelj, takođe je spakovao kofer. Njegov je bio mnogo manji od Majinog, ali je on potegao mnogo dalje. Ona je otputovala nekuda, a on je samo otputovao. Ona je tražila odgovore u svetlosti, a on u mraku, ona u umetnosti, a on na dnu flaše, pa na kraju nijedno od njih nije baš uspeo da ih pronađe.

Na mestu koje su ostavili za sobom, Hokejaški klub Medvedgrad se nalazio na ivici propasti, i u gradu koji je uvek sanjao nemoguće snove sada skoro niko više nije imao snage da uopšte sanja. Peter Andešon, Majin tata, dao je otkaz na mesto sportskog direktora i potpuno napustio hokej. Sponzori su se razbežali, a opština je čak govorila i o ukidanju čitavog kluba i prepuštanju svih resursa i doprinosa Hokejaškom klubu Vresište. A Medvedgrad su baš u apsolutno zadnji čas spasle nove pare i tvrdoglavi lokalni biznismeni. Novi, inostrani vlasnici fabrike posmatrali su klub kao način da budu prihvaćeni u lokalnoj zajednici, a jedan političar oportunističar po imenu Rikard Teo uočio je priliku da osvoji glasove, i preko njih se pojavio taman dovoljno veliki kapital baš na vreme da se spreči propast. Istovremeno su promenjeni stari članovi uprave, održani su sastanci na kojima se raspravljalo o „brendu“ kluba, i

uskoro su ponosno predstavljene sasvim nove „temeljne vrednosti“ na kojima će se zasnivati budući rad. Razaslate su brošure sa porukom: „Sponzorisanje Hokejaškog kluba Medvedgrad nije samo prvi nego i pravi izbor!“ I uprkos svim izgledima, uspeali su sve da preokrenu, prvo na terenu, a zatim i van njega. Trenerica Medvedgrada Elisabet Sakel potražila je posao u jednom većem klubu, ali ga nije dobila, pošto je umesto nje angažovan trener Vresišta, pa je on napustio šumu i poveo sa sobom nekoliko najboljih igrača Vresišta. I tako je Vresište odjednom ostalo bez vođe i uskoro se survalo u isti ponor spletki i borbi za vlast kao što je to izgleda slučaj sa svim klubovima u takvoj situaciji. Za to vreme je Sakelova izgradila novi tim u Medvedgradu, postavila jednog mladog čoveka po imenu Bobo za pomoćnog trenera i okupila razbojničku bandu igrača sa šesnaestogodišnjakom po imenu Amat na čelu. Sada je Amat imao osamnaest godina i bio je ubedljivo najveća zvezda tog kraja, i toliki talenat da se čitave prošle zime govorilo o tome da će otići na draft za NHL i postati profesionalac u Severnoj Americi. Dominirao je na baš svakoj utakmici tokom cele prošle sezone sve dok se proletos nije povredio, a da se to nije desilo, po uverenju koje je delio čitav grad, Medvedgrad bi sigurno završio na prvom mestu i prešao u višu ligu. Da Vresište nije kao nekim čudom uspelo da osvoji poene u svojim poslednjim utakmicama, završili bi poslednji i ispali u nižu ligu.

I tako je sve ono što je izgledalo potpuno neverovatno u trenutku kada su se Maja i Benji odselili odavde, dve godine kasnije odjednom postalo samo pitanje vremena: zeleni grad je bio u usponu, a crveni u padu. Činilo se da svakog meseca Medvedgrad stiže nove sponzore, a Vresište ih gubi, pa je i ledena dvorana u Medvedgradu renovirana, dok se na onoj u Vresištu krov umalo nije srušio. Najveći poslodavci u Medvedgradu, fabrika i supermarket, ponovo zapošljavaju. Najveći poslodavac u Vresištu, bolnica, smanjuje osoblje iz godine u godinu. Sada Medvedgrad ima novac, ovde su radna mesta, mi smo pobednici.

Želite li to da razumete? Onda morate razumeti da je u pitanju nešto više od onoga što se vidi na karti. Odozgo gledano,

mi izgledamo kao dva obična šumska grada, jedva nešto više od sela u očima nekih, i jedino što zapravo razdvaja Medvedgrad i Vresište jeste put koji vijuga između drveća. On pritom i ne izgleda naročito dug, ali brzo ćete naučiti da je u pitanju poduža šetnja ako dođete ovamo i pokušate, onda kada je temperatura u minusu a vetar vam duva u lice, jer ovde zapravo i nema drugačijih temperatura i vetrova. Mi mrzimo Vresište i Vresište mrzi nas, i ako pobedimo u svim drugim hokejaškim utakmicama tokom cele sezone, ali budemo isprašeni u jednoj jedinjoj koju igramo protiv njih, to nam na kraju ipak izgleda kao izgubljena godina. Nije dovoljno to što nam dobro ide, mora istovremeno da i njima ide loše, jer smo samo tada zaista srećni. Medvedgrad igra u zelenim dresovima sa medvedom, a Vresište u crvenim sa bikom, i to zvuči jednostavno, ali se iz samih boja ne može reći gde se završavaju problemi vezani za hokej, a počinju svi ostali. Ne postoji ni jedna jedina dvorišna ograda u Medvedgradu obojena u crveno, i nijedna u Vresištu obojena u zeleno, bez obzira na to jesu li vlasnici kuća hokejaški navijači ili ne, pa niko ne zna jesu li hokejaški klubovi svoje boje preuzeli sa ograda, ili je obrnuto. Da li je mržnja rodila klubove, ili su klubovi rodili mržnju. Dakle, želite da razumete hokejaške gradove? Onda prvo morate razumeti da je ovde sport mnogo više od sporta.

Ali želite li da razumete i ljude? Da ih stvarno razumete? Onda morate znati i to da će vrlo uskoro jedna užasna prirodna katastrofa razoriti stvari koje volimo. Jer mi možda živimo u hokejaškim gradovima, ali smo pre svega ljudi iz šume. Okruženi smo drvećem i stenama i ledinama koje već hiljadama godina posmatraju kako se različite vrste rađaju i nestaju, možda možemo da se pretvaramo kako smo veliki i snažni, ali protiv zemlje se ne možemo boriti. Jednog dana će ovde početi da duva vetar, a tokom noći koja će zatim uslediti činiće sa kao da nikada neće prestati.

Uskoro će Maja početi da peva pesme o nama kojima je divljina bliska, spoljna kao i unutrašnja. Pevaće o tome kako mesto na kom je odrasla definišu tragedije, kako one koje su zadesile nas tako i one koje smo mi uzrokovali. Pevaće o toj jeseni kada se šuma svim snagama okrenula protiv nas. Pevaće o tome kako svaka zajednica

---

predstavlja zbir svojih izbora, kao i da su na kraju naše priče ono što nas drži na okupu. Pevaće:

Ovo je počelo jednom olujom

Bila je najgora koja je u našoj generaciji zadesila ovaj kraj. Možda to isto kažemo za svaku oluju, ali ova se ne može porediti sa drugima. Govorilo se o tome kako će sneg ove godine možda zakasniti, ali vetrovi su poranili, avgust se završio zagušnjivom, zloslutnom vrućinom pre nego što je jesen nogom provalila vrata na prelazu u sledeći mesec, a temperatura se našla u slobodnom padu. Priroda oko nas postala je neuračunljiva i agresivna, psi i lovci su to osetili prvi, a za njima ubrzo i ostali. Primetili smo upozorenja, pa ipak je oluja naišla sa takvom snagom da smo ostali bez daha. Počupala je šumu zajedno sa korenom i ugasila nebo, ustremila se na naše kuće i gradove poput odraslog čoveka koji udara dete. Drevna stabla su popustila, ona koja su bila nedodirljiva kao stenovite litice odjednom su postala nalik na vlati trave pod đonom čizme, olujni vetar je toliko glasno tutnjao u ušima da su ih ljudi u blizini samo videli kako padaju, a nisu ih čuli kako pucaju. Kada je zašla među kuće, lim i letve su ostajali bez oslonca i leteli zavitlani kroz vazduh, projektili oštri poput žileta u lovu na nekog ko samo pokušava da stigne kući. Šuma je padala po putu sve dok nije postalo nemoguće bilo doći ovamo bilo otići odavde, a nestanak struje koji je usledio ostavio je gradove slepe usred noći, dok su mobilni telefoni radili samo povremeno. Svi koji su uspeli da dobiju vezu s nekim koga vole, vikali su u slušalice jedno isto: Ne izlazite napolje, ne izlazite napolje!

Ali jedan mlad čovek iz Medvedgrada panično je vozio mali auto uskim putevima kako bi stigao do bolnice u Vresištu. Nije se usuđivao da napusti kuću, ali se nije usuđivao ni da ostane u njoj, kraj njega je sedela njegova trudna supruga, a njoj je bilo vreme, bila napolju oluja ili ne. Molio se Bogu baš kao ateisti u rovovima, a ona je vrisnula kada je drvo nemilosrdno tresnulo po haubi, a lim popustio pod njim tako naglo da je poletela prema vetrobranskom staklu. Niko ih nije čuo.

3

Vatrogasci

Želite li da razumete ljude koji žive u dva hokejaška grada? Da ih stvarno razumete? Onda morate saznati sve ono najgore za šta smo sposobni.

* * *

Vetar nije zavijao nad kućama na rubu Vresišta. Urlao je. Fasade su se povijale, podovi podrhtavali tako da su se crveni dresovi Hokejaškog kluba Vresište i barjačići okačeni svuda po zidovima njihali. Četvoro dece koja su se nalazila u kući posle će govoriti kako im se činilo da univerzum pokušava da ih ubije. Tes je najstarija, njoj je sedamnaest godina, za njom slede petnaestogodišnji Tobijas, trinaestogodišnji Ted i sedmogodišnji Ture. Oni su uplašeni, kao i sva deca, ali su i budni i spremni, jer nisu baš sasvim nalik drugoj deci. Njihova mama je babica, tata im je vatrogasac, pa im se ponekad čini da su krize jedine prilike u kojima ta porodica zaista funkcioniše. Čim su uvidela šta se sprema, deca su izašla u dvorište da odande pakupe baštenski nameštaj, ljuljaške i penjalice, da im ne bi uletele kroz prozor kada ih vetar bude pronašao. Tata Džoni je potrčao da pomogne u jednom dvorištu nešto niže niz ulicu. Mama Hana je pozvala telefonom sve koje

poznaju da ih pita da li im nešto nedostaje. Obavila je mnogo razgovora, jer se činilo da poznaju baš svakoga, oboje su rođeni i odrasli u Vresištu, a pošto jedno radi u vatrogasnoj stanici, a drugo u bolnici, naposljetku nije bilo nikog ko ne zna ko su. Ovo je njihov grad, njihova deca su naučila da voze bicikl na istim okretnicama između kuća na kojima su nekada i oni učili isto to, i vaspitavana su prema jednostavnim načelima: voli svoju porodicu, vredno radi, raduj se kada Hokejaški klub Vresište pobjedi u utakmici, ali se raduj još i više kada Hokejaški klub Medvedgrad bude isprašen. Pomozi onom kome je potrebna pomoć, budi dobar sused i nikad nemoj zaboraviti odakle si. Ovo posljednje roditelji nisu učili decu tako što bi im to govorili, već kroz sopstvene postupke. Učili su ih da se može svađati oko svega, ali onda kada je zaista važno, svi se moraju udružiti, jer čovek sam nema nikakve šanse.

Oluja koja se videla kroz prozor prekinula je oluju koja se odvijala unutra, pošto su roditelji bili usred jedne od svojih svađa, i to većih. Omalena i vitka Hana sada je stajala kraj kuhinjskog prozora i grizla se za obraze, masirajući svoje modrice. Udata je za idiota. Džoni je visok, širokih ramena, ima gustu bradu i teške pesnice, kao hokejaš je bio poznat kao prvi koji odbacuje rukavice i započinje tuču, a onaj ludi bik na amblemu Hokejaškog kluba Vresište mogao je da predstavlja i njegovu karikaturu. On je prek i tvrdoglav, staromodan i pun predrasuda, jedan je od onih stereotipnih bučnih momaka iz srednje škole koji nikada zaista ne odrastu. Igrao je hokej koliko je god dugo imao priliku za to, a posle je postao vatrogasac i zamenio jednu svlačionicu drugom, pa nastavio da se takmiči u svemu: ko može da podigne najviše iz benča, najbrže da trči kroz šumu, saspe u sebe najviše piva na zabavi sa roštiljem. Ona je od prvog dana provedenog s njim znala da ono što je šarmantno može jednog dana postati ozbiljno, oni koji ne umeju da gube umeju da postanu agresivni, strastven temperament se može pretvoriti u nasilje. „Dug fitilj, ali mnogo baruta, takvi su najopasniji“, imao je običaj da kaže njen svekar. U predsoblju je stajala vaza koja je jednom razbijena na stotinu komada, pa zatim pažljivo ponovo zalepljena, da Hana ne bi zaboravila.

Džoni je ušao iz dvorišta. Iskosa joj je uputio pogled da proveri je li i dalje sva usplahirena. Svađe su se uvek završavale tako, jer ona je udata za idiota, on nikada ništa ne sluša, i nešto se uvek razbije.

Ona često pomisli na to koliko on sve uspeva da uveri da je čvrst, a pritom ume da bude neverovatno osetljiv i uvredljiv. Kada neko ispraši Hokejaški klub Vresište, on se oseća kao da je i sam isprašen. Kada su lokalne novine proletoš pisale kako „Hokejaški klub Medvedgrad predstavlja moderno doba, dok je Hokejaški klub Vresište oličenje svega što je zastarelo i isluženo“, on je to primio lično, kao da su istovremeno napisali da su čitav njegov život i sve do čega drži takođe pogrešni. Klub je grad, a grad je njegova porodica, toliko je nepovrediva njegova lojalnost, i to uvek iz njega izvlači ono najekstremnije. On uvek treba da glumi čvrstinu, da se nikad ne boji i uvek trči pravo u susret katastrofi.

Pre neku godinu, zemlju su opustošili užasni šumski požari. Vresište i Medvedgrad nisu bili zahvaćeni, ali je na nekoliko sati vožnje od njih bilo zaista gadno. Džoni, Hana i deca su bili na odmoru, prvom posle dugo vremena, bili su se uputili ka jednom akvaparku na jugu, ali su onda čuli vesti na radiju. Svađa je počela i pre nego što je telefon zazvonio, jer kada se to dogodilo, Hana je znala da će on odmah okrenuti automobil. Deca su se sva šćućurila na zadnjim sedištima kombija, jer su sve ovo već videla ranije: iste svađe, ista vika, iste stisnute pesnice. Udata za idiota.

Sa svakim novim danom otkako je Džoni otišao da gasi šumski požar, slike na televizijskim vestima su bivale sve gore i gore, Hana je svake večeri morala da se pretvara kako uopšte nije zabrinuta, dok su se deca uspavljivala suzama, i svake noći bi se slomila sama kraj kuhinjskog prozora. On je naposletku stigao kući pošto je prošlo možda nešto više od nedelju dana, ali činilo se kao da ih je prošlo sto, bio je smršao i toliko prljav da nikada nije u potpunosti uspeo da sve spere sa kože. Ona je stajala u kuhinji i videla ga kako izlazi iz automobila nešto dalje, kod raskrsnice, i sam prelazi preostalu deonicu do kuće, teturavo, kao da će se svake sekunde srušiti i pretvoriti u hrpu prašine. Hana je potrčala prema kuhinjskim vratima, ali su ga već bila ugledala i deca, pa su se sjurila niz

stepenice i progurala se pored nje, saplićući se jedno o drugo na izlasku. Hana je ostala da stoji kraj prozora i posmatrala ih je kako se bacaju Džoniju u naručje, sve dok sve četvoro nisu bili prikačeni za njegovo ogromno telo poput majmunčića: Tobijas i Ted oko vrata, Tes na leđima, dok mu je mali Ture samo visio na ruci. Njihov tata je bio sav štrokav, znojav i iscrpljen, ali je ipak podigao sve četvoro i uneo ih u kuću kao da uopšte nemaju težinu. Te noći je spavao na dušek u Tureovoj sobi, što se završilo tako što su i sva ostala deca dovukla svoje duškeke tamo, i prošle su četiri noći pre nego što su ga najzad vratili Hani. Pre nego što je osetila njegove ruke kako je grle i ponovo disala u njegovu majicu. Poslednjeg jutra je bila toliko ljubomorna na sopstvenu decu i ljuta sama na sebe, i toliko umorna pošto je dugo zadržavala svoja osećanja u sebi da je bacila onu prokletu vaz u pod.

Posle ju je ponovo zalepila, i niko u porodici se nije usudio da joj se obrati dok nije završila s tim. Zatim je njen muž kao i obično seo na pod pored nje i prošaputao: „Ne ljuti se na mene, ne mogu da podnesem kada si ljuta na mene.“ Činilo joj se kao da joj glasne žice popuštaju kada je nekako uspela da prevali preko usana: „To čak i nije bio tvoj požar, dragi, taj požar nije bio OVDE!“ On se pažljivo nagnuo napred, tako da je osetila njegov dah na svojim dlanovima dok ih je ljubio, pa joj zatim rekao: „Svi požari su moji požari.“ Koliko je samo mrzela i obožavala tog idiota zbog toga. „Tvoj posao je da se vratiš kući. Jedini posao ti je da se vratiš kući“, podsetila ga je, a on se tada nasmešio: „Pa zar nisam tu?“ Udarila ga je u rame najjače što je mogla. Već je sreća toliko muškaraca idiota koji uveravaju sami sebe u to da su od onih koji će prvi potrčati u susret požaru da spasu druge, ali njen idiot je od onih idiota koji to zaista rade. I tako završe sa istom svađom svaki put kada on odlazi, jer se ona svaki put podjednako naljuti na samu sebe zbog toga što se toliko uplaši. Uvek se završi time što ona nešto razbije. Onog puta je u pitanju bila vaza, a danas njeni zglobovi na prstima. Kada je počela oluja, a on odmah stavio telefon na punjač da bi bio spreman, ona je raspalila pesnicom po radnoj površini u kuhinji. Sada je

masirala modrice i psovala. Želela je da on ide, ali je istovremeno to i mrzela, i ovako se to ispoljavalo kod nje.

On je zakoračio u kuhinju i ona je osetila bradu na svom vratu. On je za sebe mislio da je toliko čvrst i opasan, ali je zapravo najosetljiviji od svih, i zbog toga joj nikada ne uzvraća vikanjem. Oluja je lupala u prozor, i oboje su znali da će telefon uskoro zazvoniti i da će on tada morati da ide, a ona će se ponovo razljutiti. „Onog dana kada bude prestala da se ljuti na tebe, biće vreme da se zabrineš, jer će to značiti da te više ne voli“, rekao je Džoniju njegov otac kada su se venčali. „Ta žena ima dug fitilj, ali i mnogo baruta u sebi, pa se pripazi!“, nasmejao se otac zatim.

Hana je možda udata za idiota, ali ni ona sama nije uvek razborita, njena raspoloženja umeju da dovedu Džonija do ivice strpljenja, a njen kaos ume potpuno da ga izludi. Njega hvata panika kada stvari nisu razvrstane po nekom redu tako da uvek zna gde se šta nalazi, što je važno kako za vatrogasni kamion tako i za garderober i kuhinjsku ladicu, a onda se oženio osobom koja čak nije smatrala ni da je potrebno spavati uvek na istoj strani kreveta. Hana bi jedne večeri legala na jednu, a sledeće na drugu, bilo koju, a on nije znao na šta pre da bude ogorčen. Ko još ne spava uvek na istoj strani kreveta? Osim toga je i ulazila u kuću u cipelama, nije čistila umivaonik za sobom i menjala je mesta noževima za maslac i sir, tako da se pred svaki prokleti doručak osećao kao da kreće u potragu za blagom. Bila je gora od dece.

Ali ona je sada ispružila ruku i prsti su joj se zapleli u njegovu bradu, dok su se njemu šake sklopile oko njenog struka, i posle toga više ništa nije bilo važno. Naučili su već jedno na drugo. Ona je prihvatila to da život sa vatrogascem ima ritam koji drugi ljudi nikada nisu u stanju da razumeju. Na primer, ona je naučila da piški u mraku, jer se u početku, kada su tek počeli da žive zajedno, događalo da se, kada ona usred noći upali luster, on probudi i pomisli da je u pitanju treptava lampa za intervencije u vatrogasnoj stanici. Tada bi poskočio u snu, obukao se i stigao do auta pre nego što ga ona stigne trkom, samo u gaćicama, pitajući ga šta to dodavola radi. Morao je da prođe određen broj noći u pometnji

---

pre nego što je ona prihvatila da on jednostavno nije u stanju da se odvikne od tog ponašanja, a duboko u sebi nije to ni želela.

On je od onih koji trče u susret vatri. Bez oklevanja, bez pitanja, samo trče. Takvi ljudi su retki, ali kada ih ugledate, odmah ih prepoznate.

* * *

Ana ima osamnaest godina. Viri kroz prozor očeve kuće na rubu Medvedgrada. Blago hramlje zbog toga što je nedavno povredila koleno na treningu borilačkog sporta, pošto joj je jedan momak, njen vršnjak, rekao nešto o tome kako devojke ne umeju da udare kako treba. Ona mu je udarcem slomila rebro i kolenom ga tresnula u glavu, i mada mu je glava bila prazna, nažalost je uz to bila i tvrda, pa ona zato sada hramlje. Oduvek je imala telo brzo poput munje, ali i usporeno rasuđivanje, i slabo uspeva da shvati ljude, dok s druge strane prirodu čita kao knjigu. Sada je videla kako se sa druge strane prozora drveće pomera, videla je to još jutros i znala je da se približava oluja mnogo pre većine drugih. Deca očeva koji su dobri lovci naposljetku nauče kako da osete takve stvari, a od njenog oca nema boljeg lovca u ovom kraju. Taj čovek je u šumi proveo toliko vremena da često zaboravi razliku između lovačkog voki-tokija i telefona, pa govori „prijem“ na kraju svake rečenice kada ga neko pozove na kuću. Tako je i Ana naučila da puzi i hoda u toj šumi, jer to je bio jedini način da provodi vreme s njim. Šuma je za nju bila igralište i škola, on ju je naučio sve o divljim stvorenjima i nevidljivim silama u zemlji i vazduhu. Bio je to njegov dar iz ljubavi. Kada je bila mala, pokazao joj je kako da prati tragove i puca iz puške, kada je malo poodrasla, vodio ju je sa sobom u potrage kada bi ga pozvali iz opštine zato što se dogodila neka saobraćajna nesreća u koju je umešana i divljač, pa je trebalo pronaći i odstreliti povređenu životinju. Kada živite okruženi šumom, naučite kako da je zaštitite, ali i kako da ona vas zaštiti. Naposljetku počnete da se radujete istim stvarima kao i rastinje, na primer proleću i suncu, ali i da se pribojavate istih

stvari: požara, razume se, ali možda još i više vetra. Jer vetar se ne može zaustaviti ili ugastiti, on ne odstupa ni pred drvetom ni pred čovekom, vetar lomi, mrvli i ubija šta god želi.

I tako je Ana čula nevreme u vrhovima krošnji i osećala ga u grudima još dok je tamo napolju sve bilo mirno i tiho. Sipala je vodu u sve kofe i lavore, donela gasni rešo iz podruma i stavila nove baterije u lampe koje se kače na čelo, pa pronašla čajne sveće i šibice. Naposletku je nekoliko sati cepala drva, mehanički i smrknutog izraza lica, pa ih dovukla u dnevnu sobu. Pošto je nevreme najzad stiglo do Medvedgrada, pozatvarala je vrata i prozore, oprala sudove u kuhinji uz mnogo zveketa, pa na stereo-uređaju pustila pesme svoje najbolje drugarice Maje, pošto njen glas smiruje Anu, dok zvuk Aninih svakodnevnih aktivnosti umiruje pse. Kada je bila mala, oni su je požurivali, dok je sada bilo obrnuto. Ako biste Maju upitali ko je Ana, ona bi vam rekla: „Ratnica.“ Ali ona to ne bi rekla zbog toga što je Ana u stanju da premlati svakog, već još više zbog toga što je život pokušavao da premlati Anu još od njenog rođenja, ali nije ni izbliza uspeo u tome. Ona je nesalomiva.

Ona ide u završni razred gimnazije u Medvedgradu, ali je već odavno odrasla, jer ćerke roditelja koji se kriju na dnu flaše rastu brže. Dok je Ana još bila mala, otac ju je naučio da održava vatru u kaminu, i da uvek baš u pravi čas dodaje malo drveta kako nikad ne bi izgorela do kraja. Kada mu dođu oni njegovi trenuci, koji ponekad traju danima, a ponekad i mesecima, on na isti način održava svoje pijanstvo. Tada nikada nije zao, čak nije ni bućan, samo što nikad nije sasvim trezan. On će celu tu oluju prespavati hrćući u svojoj stolici u dnevnoj sobi, među Aninim silnim peharima iz borilačkih sportova na koje je toliko ponosna i njenim silnim fotografijama iz detinjstva s kojih je veoma pažljivo isekla svoju majku. On je previše pijan da bi čuo telefon kako zvoni. Ana je prala sudove pojačavši muziku u kuhinji, psi su joj ležali kraj nogu, pa ni oni nisu čuli. Telefon je zvonio, zvonio i zvonio.

Na kraju se umesto njega oglasilo zvono na vratima.

---

* * *

„Nije ništa strašno, samo malo vetra“, prošaputao je Džoni. Hana se trudila da poveruje u to. Sada nije trebalo da gasi požare, već će se on i ostali vatrogasci s motornim testerama baciti na raščišćavanje puteva kada drveće bude popadalo, kako bi ostala spasilačka vozila i patronažna služba mogli da se probiju. Kad si vatrogasac u ovom kraju, devedeset posto vremena radiš posao drvoseče, imao je običaj da mrmlja, ali ona je znala da je on na to zapravo ponosan. Pripadao je toj šumi.

Okrenula se, podigla na prste i ugrizla ga za obraz, a njemu su kolena kleknula. Bio je najveći i najsnažniji u gotovo svakoj prostoriji u koju zakorači, ali bez obzira na to šta misle drugi, on zna da bi, kada bi se njihova deca našla na drugoj strani požara, ona stigla tamo brže nego on. Ona je komplikovana, bundžija i svađalica i zaista je nije lako zadovoljiti, ali on je iznad svega voli zbog njenog zaista brutalno beskompromisnog zaštitničkog instinkta. „Pomažemo kome možemo“, uvek mu je šaputala na uvo posle onih najgorih dana, kada on izgubi nekog na svom poslu ili ona na svom. On je kao vatrogasac morao biti spreman da se suoči sa smrću u svim njenim fazama, ali ju je ona kao babica viđala u onim najgorim sekundama: prvim u životu. Kada bi mu rekla te reči, one su predstavljale kako utehu tako i način da ih oboje podseti na njihovu dužnost. Pomažemo ako možemo, kada možemo, kome možemo. Takvi su neki poslovi, a takvi su i neki ljudi.

Pustio ju je lagano, razmišljajući o tome kako nikada neće shvatiti kako jedna tako aljkava prznica i dalje uspeva da ga ostavi bez daha. Otišao je da proveri da li mu se telefon napunio, a ona je dugo gledala za njim, ne shvatajući kako je taj džangrizavi pedant i posle dvadeset godina neko s koga poželi da strgne odeću čim joj uputi makar jedan pogled.

Čula je telefon iz hodnika. Vreme je. Zažmurila je, opsovala i obećala samoj sebi da se neće svađati s njim. On joj nikada ne obećava da će se vratiti kući nepovređen, jer to donosi lošu sreću. Samo joj govori kako je voli, stalno joj to iznova ponavlja, a ona

mu odgovara: „Blago tebi.“ Telefon je nastavio da zvoni, pa je pomislila da je možda u toaletu pošto se ne javlja, pa je uzviknula njegovo ime, pošto su se prozorska okna već zaglušujuće tresla na vetru. Deca su stajala poređana na stepenicama da ga zagrlje na rastanku. Tes je obuhvatila rukama trojicu mlađe braće: Tobijasa, Teda i Turea. Tata je smatrao da je baš blesavo da svima imena počinju istim slovom, ali se dogovorio s njihovom mamom, još kada su tek bili počeli da se zabavljaju, kako ona može da krsti decu ako on može da krsti pse. Nikada nisu nabavili psa. Ona je uvek bila veštija u pregovaranju.

Ture je plakao u Tesinu majicu, a niko mu nije govorio da prestane. I oni su plakali dok su bili mali, pošto ne možete imati samo jednog člana porodice koji je vatrogasac, to ne funkcioniše tako jer to postane cela porodica. Oni nemaju taj luksuz da pomisle „to se neće desiti nama“, već moraju da znaju bolje. I zato je sporazum između roditelja sasvim jednostavan: nikada ne smeju da se istovremeno izlažu opasnosti. Deci mora da ostane bar jedno od njih ako se desi ono najgore.

Džoni je stajao u hodniku i govorio u telefon povišenim tonom, na kraju je i vikao, ali sa druge strane nije bilo nikoga. Pomislilo je kako je slučajno pritisnuo pogrešno dugme, pa je proverio listu poziva, ali niko ga nije zvao otkako je deset minuta pre toga razgovarao sa svojom majkom. Prošlo je nekoliko signala pre nego što je shvatio da telefon ne zvoni njemu, već njoj. Hana ga je zbunjeno podigla, pogledala broj, pa začula glas svog šefa sa druge strane. Trideset sekundi kasnije već je trčala.

Želite li da razumete ljude? Da ih stvarno razumete? Onda morate saznati sve ono najbolje za šta smo sposobni.

4

Divljaci

Benjija će probuditi tresak. Kada se bude pridigao, neće znati gde se nalazi, mamurluk će mu poremetiti svaku predstavu o razmerama, pa će se osećati kao da je preveliki za tu sobu, kao da se probudio u kući za lutke. Nije to nešto neuobičajeno, traje već dugo, sada kao da svakog jutra otvara oči u šoku što je i dalje živ.

Biće to jedan dan posle oluje, samo što on to još neće znati, on neće znati je li zaboravio šta je sanjao ili možda sanja i dalje. Duga kosa će mu padati u oči, svaki zglob i tetiva će ga boleti, telo će mu i dalje imati čvrstu muskulaturu života provedenog u hokeju, ali sada mu je dvadeset godina, a prošle su već skoro dve otkako je poslednji put stao na klizaljke. Otrovan je cigaretama i neuhranjen. Pokušaće da ustane iz kreveta, ali će klonuti na jedno koleno, a prazne flaše žestokog pića će se otkotrljati po podu, između cigareta-papira i upaljača i ostataka aluminijumske folije, a glavobolja će ga zaskočiti tako silovito da ni sa dlanovima pritisnutim na uši neće biti u stanju da zaključi da li buka dopire spolja ili postoji samo unutar njega. Zatim je usledio još jedan tresak, zid se zatresao, a on se sagnuo, plašeći se da će prozorsko okno iznad kreveta popustiti i zasuti ga srčom. U uglu sobe telefon mu je zvonio i zvonio i zvonio.

Dve godine ranije napustio je Medvedgrad i otad je samo putovao. Napustio je mesto na kom je proveo čitav život i zatim

se vozio vozovima i brodovima i stopirao kamione, sve dok nije dospeo do gradova u kojima ne postoje hokejaški klubovi. Namerno se izgubio i zatim je uništavao samog sebe na sve moguće načine, ali je i pronalazio stvari za kojima nije ni znao da čezne. Poglede i ruke i dah na potiljku. Plesne podijume bez pitanja. Bio je potreban haos da ga oslobodi, samoća da prestane da bude sam. Nije mu ni padalo na pamet da se okrene i vrati kući, jer mu se sada činilo da je ta kuća na nekoj nepoznatoj planeti.

Da li je srećan? Ako biste ga to pitali, onda ga možda uopšte ne razumete. Sreća nikada nije bila nešto čemu se nadao.

Stajao je pored prozora hotelske sobice, mamuran i bunovan, i posmatrao svet napolju, pritom se ne osećajući kao deo njega. Dva automobila su se sudarila dole na ulici, i to je bio tresak koji ga je probudio. Ljudi su vikali. Benjiju je zvonilo u ušima. Zvonilo, zvonilo i zvonilo sve dok najzad nije uvideo da je u pitanju telefon.

„Halo?“, uspeo je da prevali preko usana, promuklo, pošto već satima nije upotrebio glas, a ni pre toga ga nije baš previše upotrebljavao.

„Ja sam“, prošaputala je njegova najstarija sestra sa druge strane, umorno i teško.

„Adri? Šta se desilo?“

Ona je bila pažljiva sa rečima, jer joj je bio predaleko da bi mogla da ga zagrlj onako kako sestra poželi da zagrlj mlađeg brata kada treba da ispriča nešto takvo. On je sve to saslušao ćutke, pošto je čitavog života uvežbavao kako da ne pokaže da se nešto ugasilo u njemu.

„Mrtva?“, uspeo je da izusti na kraju, a sestra je morala da mu ponovi, kao da je zaboravio neke delove svog jezika.

Naposletku je samo prošaputao „okej“, a krčanje u slušalici kada je izdahnuo vazduh bilo je sve što se čulo od malog potisnog talasa koji je nastao pošto mu je srce prepuklo.

Spustio je slušalicu i spakovao svoj kofer. Išlo je brzo, putovao je neopterećen, uvek spreman da sve ostavi iza sebe.

„*What's going on? What time is it?*“, * prošaputao je jedan drugi glas iz kreveta.

---

* Engl.: Šta se događa? Koliko je sati? (Prim. prev.)

„*I have to go*“, * odgovorio mu je Benji, već izlazeći na vrata, i dalje go do pojasa. Velika tetovaža medveda na ruci izgledala je bleđe posle meseci provedenih na suncu, a mnogobrojni ružičasti ožiljci su se isticali na preplanuloj koži, kao što je to slučaj kod divljih ljudi. Više ih je imao na zglobovima prstiju nego na licu, jer se kao divljak snalazio bolje od mnogih drugih.

„*Go where?*“***

„*Home.*“***

Glas je nešto povikao za njim, ali Benji je dotad već stigao do polovine stepeništa. Mogao je da čoveku dovikne nešto zauzvrat i obeća kako će ga pozvati telefonom kada bude stigao, ali ako je Benji išta naučio tamo gde je odrastao, onda je naučio da više nema snage da ikog laže.

---

* Engl.: Moram da idem. (Prim. prev.)

** Engl.: Gde da ideš? (Prim. prev.)

*** Engl.: Kući. (Prim. prev.)

5

Babice

Oluja je te noći zadesila dva hokejaška grada, obarajući drveće i ljude. Sutradan će doći jedan mlad čovek i jedna mlada žena, on sa medvedom tetoviranim na ruci, a ona sa gitarom i puškom tetoviranim na svojim, vratiće se kući da bi prisustvovali jednoj sahrani. Tako će sve početi ovog puta. U mestima gde je divljina blizu, ljude drže na okupu nevidljive niti, ali i oštre kandže, pa kada se neko previše naglo okrene, to ne znači da će samo otkriti nekog drugog. Ponekad znači i da će svima nama iščupati srce iz grudi.

* * *

Džoni je trčao naporedo sa svojom suprugom kroz kuću u Vresištu, popeo se stepenicama do spavaće sobe, a ona mu je davala sažete informacije dok je pakovala svoju torbu za posao: jedan mladi par s nekog imanja severno od Medvedgrada čeka prvo dete, i kada je pukao vodenjak, krenuli su autom od svoje kuće prema bolnici u Vresištu, ne shvatajući koliko snažna oluja predstoji. Pokušali su da idu prečicom, birajući uske puteve koji dolaze sa istoka umesto da idu glavnim putem, pa su se našli usred šume između dva grada kada su naglo skrenuli da zaobiđu oboreno

drvo. Nisu videli kako pada sledeće drvo, pa je automobil ostao priklešten tamo usred nedodijee. Uspeli su da pozovu telefonom bolnicu, ali u blizini nema kola hitne pomoći, pa niko ne zna da li bi uopšte i mogla da se probiju kroz sav taj haos, pošto sada šumski putevi više nisu prohodni. Ženi i detetu u autu neće se pružiti bolja prilika od babice koja je večeras slučajno slobodna i koja živi dovoljno blizu da stigne tamo, a poslednju deonicu može da pređe i peške, ako je potrebno.

Džoni je stajao na vratima spavaće sobe i zapravo želeo da pita svoju suprugu je li možda sasvim poludela, ali posle dvadeset godina je znao kako će zvučati njen odgovor. Ona se naglo okrenu, toliko silovito da je čelom udarila u njegov grudni koš, a njegove ruke se naglo sklopiše oko nje, tako da je prosto iščezla u njegovom zagrljaju.

„Volim te, koliko te samo volim, idiote jedan“, šaputala je.

„Blago tebi“, odgovorio joj je on.

„U sanduku na tavanu su dodatna ćebad, a džepne lampe...“

„Znam, ne brini zbog nas, ali ti moraš, dođavola... znaš, dođavola, ne smeš...“, počeo je, a kada je zaronila lice u njegovu majicu, osetila je da i on drhti.

„Ne smeš da se ljutiš na mene, dragi. Ja sam ta koja je uvek ljuta, a ti moraš da budeš pametan“, mrmrljala je negde u njegove grudi.

Pokušao je. Koliko je samo pokušavao.

„Moraš nekog da povedeš sa sobom. Nekog ko poznaje šumu, draga, biće mračno i...“

„Ti ne možeš sa mnom. To i sam znaš. Nikada oboje ne ulazimo u isti avion, nikad ne izlazimo na oluju istovremeno, deca moraju...“

„Znam to, ZNAM“, očajnički je šaputao on, i pritom se osećao nemoćnije nego ikad pre, a to je zaista užasan osećaj za jednog vatrogasca.

Njegovo glupo sujeverje uvek ju je sprečavalo da mu kaže „vra ti se zdrav i čitav“ kada bi otišao na neku hitnu intervenciju, pa je obično izmišljala neku svakodnevnu, banalnu stvar koju će on morati da uradi sledećeg dana, kako bi bio primoran da joj obeća

da će tada biti kod kuće: „Ne zaboravi da sutra treba da ideš na deponiju“, ili „U dvanaest idemo na ručak kod tvoje mame“. To im je postalo nešto kao tajni ritual.

I zato joj on sada nije rekao „vрати se živa i zdrava“. Čak joj nije rekao ni da ne ide, jer je znao šta bi i sam odgovorio na njenom mestu. On je možda jak, ali čak ni on ne može da zaustavi vetar. Ona ume da porađa žene, i zbog toga je sada potrebna. Pomažemo ako možemo, kada možemo, kome možemo. I tako ju je, dok je izlazio iz spavaće sobe, samo zgrabio za ruku sa željom da izgovori nešto banalno i svakodnevno, kako bi ona upamtila da postoji i sutra, a jedino što mu je palo na pamet bilo je:

„Sutra nameravam da spavam s tobom!“

Ona se nasmejala na sav glas, njemu u lice, tako da je to osetio kroz celo telo.

„S tobom nešto ozbiljno nije u redu.“

„Sutra ima da spavam s tobom, nek ti to bude jasno!“

Imao je suze u očima, baš kao i ona, jer čuli su silu vetrova tamo napolju i dobro su znali koliko je uzaludno umišljati da su besmrtni.

„Znaš li nekog ko mi može pomoći da se snađem u tom delu šume?“, upitala je ona, trudeći se da kontroliše glas.

„Da, znam jednog, pozvaću ga i reći ću mu da si krenula“, odgovorio je on i zapisao adresu, iako mu je ruka drhtala.

Krenula je kombijem, pravo u noć, u oluju koja je lomila drveće napola i ubijala koga god joj se prohte. Nije obećala da će se vratiti kući zdrava i čitava. On je zajedno sa decom ostao pred kuhinjskim prozorom.

* * *

Psi su naposletku reagovali na nekog ko se nalazio na ulaznim vratima i u stvari ih je možda pre instinkt naveo da zalaju, a ne zvono na vratima. Ana je oprezno izašla u predsoblje, pa provirila kroz prozor. Ko li je sada napolju, dođavola? Na stepenicama je stajala usamljena žena, sa podignutom kapuljačom kabanice i krhkim telom presamićenim na vetru.

„JE L' TI TATA KOD KUĆE?“, povikala je žena kada je Ana s mukom otvorila vrata, a čitava šuma je grmela kao da se nalazi unutar konzerve koju okolo šutiraju divovi.

Ženin kombi je stajao na travnjaku nekoliko metara dalje i njihao se na vetrometini. Kakvo idiotsko vozilo za kretanje kroz oluju za onog ko uopšte mora da se kreće kroz oluju, pomisli Ana. Uz to je žena na sebi imala i crvenu jaknu, dakle, dovezla se tu čak iz *Vresišta*? Da li je uopšte pri sebi? Ana je bila toliko obuzeta ovim razmišljanjima da je jedva reagovala kada je žena zakoračila bliže i nastavila da urla:

„Neki auto se zaglavio u šumi, a moj muž kaže da tvoj tata jedini može da me odvede tamo po ovakvom vremenu!“

Prosto je ispljunula sve te reči, a Ana je samo treptala, i dalje zbunjena.

„Ovaj... šta? Hoću reći, znate, ono kao, šta uopšte bilo kakav auto sada radi u šumi?“

„Žena u njemu samo što nije rodila DETE! Je l' tvoj tata kod kuće ili NE?“, nestrpljivo se brecnu žena na nju, pa zakorači u predsoblje.

Ana pokušava da je zaustavi, ali žena nije stigla da primeti paniku u njenom pogledu. Prazne limenke piva i flaše rakije stajale su poređane na kuhinjskoj radnoj površini, pošto ih je ćerka oprala da posle ne bi zaudarale u razvrstanom otpadu i da ne bi morala da se stidi pred susedima. Tatine ruke su beživotno visile sa obe strane fotelje u dnevnoj sobi, dok su mu grudni koš polako podizala i spuštala izmučena pluća u zavisničkim udisajima. Babica je već ionako bila na ivici živaca, a kada je shvatila situaciju, njeno razočaranje je bilo veće nego što je bila spremna da podnese.

„Ja... shvatam. Izvini... izvini na smetnji“, promrmljala je posramljeno Ani i hitro se uputila ka vratima, izašla u dvorište i ušla u kombi.

Ana je za tren oklevala pre nego što se stuštila za njom. Zalupala je na prozor auta. Žena ga je oklevajući spustila.

„Kuda ćete?“, povikala je Ana.

„Moram da pronađem tu ženu u šumi!“, odvrtila joj je žena, pokušavajući da pokrene kombi, ali je ta prokleta šklopocija samo kašljucala.

„Jeste li sišli s uma? Znete li koliko je to opasno po ovom vremenu?“

„ONA SE PORAĐA, A JA SAM BABICA!“, zaurkala je žena na nju u iznenada razbuktanom gnevu, pa poče da lupa po instrument-tabli kombija koji je izgleda iznenadno preminuo.

Ana kasnije neće biti u stanju da se seti šta se tačno dogodilo u njoj baš tog trenutka. Možda je u pitanju bilo nešto poetično, poput stvari koje ljudi govore na filmu, na primer kako su osetili da ih „vodi viši cilj“. Ali verovatno je stvar bila u tome što je ta žena delovala ludo baš isto onako kao što su svi oduvek govorili da Ana deluje ludo.

Utrčala je u kuću, nahranila pse i pojačala njihovu omiljenu Majinu pesmu, pa ponovo izašla sa ključevima jednog zardalog kamioneta u ruci, dok je prevelika jakna lepršala na vetru oko nje kao mantil.

„KRENUĆEMO TATINIM KOLIMA!“

„NE MOGU DA TE VODIM SA SOBOM!“, povikala je žena.

„VAŠ AUTO JE SRANJE!“

„MISLIŠ DA TO I SAMA NE ZNAM?“, razdra se žena.

„ZNATE, BIĆETE MNOGO SIGURNIJI AKO SAM I JA SA VAMA, JEBIGA!“

Žena je zurila u ludu osamnaestogodišnjakinju. Ovo nije situacija za kakvu vas obučavaju kada učite za baticu. Naposletku je očajno opsovala, uzela svoju torbu i krenula za devojkom ka autu njenog tate.

„ZOVEM SE HANA!“, povikala je.

„ANA!“, urlala je Ana.

Valjda je baš tipično što su im imena toliko slična, jer će se Hana u brojnim prilikama čas smejati čas psovati zbog toga koliko ta čaknuta osamnaestogodišnjakinja podseća na nju. Uskočile su na prednja sedišta, morale da se pomuče već i oko samog zatvaranja vrata, jer je vetar dobio po limu kao grad. Zatim Ana

ugleda pušku na zadnjem sedištu. Sva je pocrvenela od stida, pa ju je izvadila i otrčala u kuću. Kada se vratila, progovorila je gledajući nadole:

„On zaboravi pušku u kolima kada je... znate i sami. A grdila sam ga već valjda milion puta.“

Babica klimnu glavom s nelagodom.

„Tvoj tata i moj muž su se upoznali za vreme onih šumskih požara pre nekoliko godina. Mislim da su pozvali tvog tatu zato što su znali da poznaje šumu. Posle toga su nekoliko puta zajedno išli u lov. Zapravo, mislim da je tvoj tata jedina osoba iz Medvedgrada koju moj muž poštuje.“

Bio je to patetičan pokušaj ohrabrenja, i sama je to osetila.

„Tata se lako sviđi ljudima, samo što se on ponekad ne sviđa sam sebi“, odvrtila joj je Ana, kao da govori nešto što se samo po sebi podrazumeva, od čega se babici steglo u stomaku.

„Možda je trebalo da ostaneš kod kuće s njim, Ana?“

„A zbog čega? Pijan je. Neće ni primetiti da nisam tu.“

„Meni je moj muž rekao da se pouzdam samo u tvog tatu i nikog drugog ako krenem u šumu, pa mi je malo neprijatno što ti...“

Ana otpuhnu kroz nos.

„Vaš muž je stvarno blesav ako misli da se samo matore drtine snalaze u šumi!“

Babica se očajno nasmeši.

„Ako misliš da je moj muž blesav samo u tom smislu, onda ne poznaješ baš mnogo muškaraca...“

Ona je cele te godine govorila Džoniju da odveze kombi u neku pravu radionicu, ali joj je on na to samo mrmljao da svaki vatrogasac ume da popravi svoj auto. Na šta mu je ona skrenula pažnju da nije tako i da umesto toga svaki vatrogasac MISLI da ume da popravi svoj auto. Lako je biti u braku, imala je običaj da pomisli, jer samo izaberete onu svađu u kojoj se zaista dobro snalazite i zatim je unedogled ponavljate barem jednom nedeljno.

„Gde je ta žena koja treba da se rodi?“, nestrpljivo je upitala Ana.

Babica je malo oklevala, pa naposljetku sa uzdahom izvadila mapu. Ona je od Vresišta do Medvedgrada došla velikim putem, ali njen auto je bio poslednji koji je uspeo u tome, jer je iza sebe videla drveće kako pada posred puta, što je trebalo da je uplaši, ali se adrenalin odupirao. Sada je pokazala na mapu:

„Oni su tu negde. Vidiš? Nisu krenuli velikim putem, probali su da prođu prečicom, starim šumskim putevima, ali sada su mnogi od njih sigurno blokirani. Da li je uopšte moguće stići tamo?“

„Videćemo“, odgovorila joj je Ana.

Hana se nakašlja.

„Izvini što pitam, ali da li ti uopšte imaš dovoljno godina za vozačku dozvolu?“

„Da! Odnosno, hoću reći da imam dovoljno godina!“ , odgovorila joj je Ana neodređeno, pa naglo pokrenula auto.

„Ali... imaš li vozačku dozvolu?“, upitala je babica malčice zabrinuto kada je Ana izvezla auto na put.

„Pa, ne, nemam stvarno dozvolu. Ali tata me je naučio da vozim. On je prilično često pijan, pa mu tada treba prevoz.“

A to uopšte nije bogzna kako umirilo babicu.

6

Superheroji

Mateo ima četrnaest godina. On nije važan za ovu priču, barem ne još. On je samo jedan od onih koji prolaze u pozadini, jedno od onih hiljada lica koja predstavljaju broj useljenika u jednom gradu. Niko ga nije primetio kada je vozio bicikl po Medvedgradu na početku oluje, i to ne samo zbog toga što su bili zauzeti pokušajima da stignu do svojih kuća već i zato što Mateo jednostavno nije od onih koje ljudi primećuju. Ako je nevidljivost supermoć, to nije moć o kojoj je on sanjao. On bi umesto nje pozeleo nadljudsku snagu, da bi zaštitio svoju porodicu. Ili moć da izmeni prošlost, kako bi spasio svoju stariju sestru. Ali on nije nikakav superheroj, i podjednako je bespomoćan kada se suoči sa svojim životom kao što je grad u kom živi bespomoćan pred prirodom.

Bio je sam kod kuće kada je vetar počeo da šiba drveće, a struja nestala u kućici koju iznajmljuju njegovi roditelji, na samoj granici između poslednjeg naselja i prve šume. Oni su otišli u inostranstvo da dovedu njegovu sestru. Mateo dobro podnosi samoću, ali ipak nije u stanju da izdrži sam u kući bez svetla, pa je uzeo bicikl i krenuo napolje. Svoje glavi tinejdžer u njegovoj glavi nije želeo nikog da zamoli za pomoć, dok se istovremeno prestravljeno dete u njegovim grudima nadalo da će neko primetiti kako mu je potrebno da ga neko zbrine. Ali niko nije imao vremena.

Jedan visok, debeo muškarac u odelu projurio je pored njega u suprotnom smeru. Mateo nije znao kako mu je ime, samo da ga svi zovu Frak i da je vlasnik velikog supermarketa i jedan od najbogatijih ljudi u celom gradu. Čovek nije ni obratio pažnju na dečaka pored koga je protrčao, pošto se uputio ka jarbolima sa zastavama ispred ledene dvorane u paničnom pokušaju da skinе zelene zastave sa medvedom kako ih vetar ne bi pocepao. Bio je to njegov prvi instinkt kada je nastupila opasnost: da spasava zastave, a ne ljude.

Kada je Mateo produžio kroz Medvedgrad, video je kako susedi pomažu jedni drugima u sklanjanju nepričvršćenih predmeta iz dvorišta, unosili su palice i golove koji su bili postavljeni na svakoj okretnici, pošto klinци iz ovog kraja u ovo doba godine igraju sa teniskim lopticama na asfaltu, ali čim bude stigao sneg, neki očevi će pretvoriti svoja dvorišta u hokejaške terene. Mateo je mnogo puta čuo susede kako kroz smeh govore: „Mi u ovom gradu imamo dobre prijatelje i loša dvorišta“, jer se na jugu možda ponose savršenim travnjacima i lepo održavanim cvetnim lejama, dok ovde status donose ovalne utabane površine i pakovi zariveni u zemlju za cveće kada se sneg jednog dana otopi. Po tome se vidi da ste ledene mesece posvetili pravim stvarima.

Mateo se često pitao da li bi i na drugim mestima bio podjednako čudan i usamljen kao ovde. Da li bi neko razgovarao s njim, da li bi imao prijatelje, bio vidljiv. Lutrija je gde ćete se roditi i ko ćete tamo postati, jer ono što je ispravno na jednom mestu, pogrešno je na drugom. U gotovo celom svetu opsednutost hokejom pretvorila bi vas u autsajdera, čudaka, ali ne i ovde. Ovde je hokej po tome sličan vremenu, jer se svako ćaskanje u svakoj društvenoj prilici vrti oko jednog ili drugog, pa se u Medvedgradu ne može pobeći ni od oluja ni od sporta.

Brzo se smrklo i zahladnelo, sneg još nije stigao, ali se vetar već probijao kroz meso i masne naslage, a dečak nije imao rukavice, pa je uskoro izgubio osećaj u prstima. Pritiskao je pedale ni sam ne znajući tačno kuda se uputio, pa je jednom rukom pustio upravljač kako bi krv ponovo prostrujala i za sekund izgubio koncentraciju,

pa je prekasno ugledao automobil. Kretao se jako brzo, i farovi su ga zaslepili. Ukočio je tako snažno da je bicikl otklizao postrance. Skoro je sasvim oslepeo od svetala, pa je samo čekao udarac, a pošto je on izostao, u prvi mah je pomislio da je već mrtav, ali je nekako u poslednji čas uspeo da premesti težinu na drugu stranu i tako odbaci i sebe i bicikl sa puta. Otkotrljao se, izgrebao šake i ruke i vrisnuo, ali ga niko nije čuo od vetra.

Mlada žena koja je vozila auto i babica koja je sedela pored nje nisu ga videle u mraku. Bio je to toliko sitan događaj, sve se odigralo tako brzo, ali da je veliki branik samo dodirnuo četrnaestogodišnjaka, on bi sa strašnom silinom bio zavitan među drveće. Da je tamo ostao da leži u nesvesti usred oluje, njegovo beživotno telo bi verovatno pronašli tek nekoliko dana kasnije, a tada bi nevidljive niti koje ga povezuju sa svim što će se dogoditi bile presečene. Ali on se sada polako pridizao, izubijan ali živ.

Neće proći mnogo vremena, a svi mi koji nikada ranije nismo ni čuli za Matea uskoro više uopšte nećemo moći da zaboravimo njegovo ime.

7

Deca

Medvedgrad i Vresište su stari gradovi u još starijoj šumi. Kažu da s godinama dolazi i pamet, ali za većinu nas to, naravno, nije tačno, i dok starimo samo prikupljamo sve više iskustava onog najboljeg i onog najgoreg. Rezultat je cinizam pre nego mudrost. Kada smo mladi, ne znamo ništa o onome najgorem što bi moglo da nas zadesi, i sreća što je tako, jer u tom slučaju nikada ne bismo ni izašli iz kuće.

A pogotovo nikada ne bismo iz kuće pustili one koje volimo.

* * *

„Znaš li... kuda idemo?“, zabrinuto je upitala Hana.

U svojstvu babice je priželjkivala da stignu na odredište brzo, dok je u svojstvu ljudskog bića koje želi to i da ostane zaista priželjkivala da Ana ne vozi kao da je ukrala taj auto.

Devojka nije odgovorila. Na sebi je imala jaknu svog tate, jar-konarandžastu i prekrivenu sjajnim površinama i zaista preveliku, sa natpisom „Šumska služba“ na leđima. On ju je nosio kada traga za životinjama koje je udario neki auto, i čitav automobil je bio pun opreme potrebne za probijanje kroz šumu po mraku, a polovina Aninog odrastanja se sastojala od trčanja za njim i psima.

Uvek je smatrala da bi mogla da pronade put i zatvorenih očiju, dok je oluja očigledno nameravala da je stavi na ispit.

„Ovaj... znaš li kuda idemo?“, ponovila je Hana pitanje, ali ni ovoga puta nije dobila odgovor.

Dve teniske loptice kotrljale su se po podu kraj babičinih stopala. Podigla je jednu i oprezno se osmehnula.

„Ovaj... koliko pasa zapravo imate?“

Odgovora i dalje nije bilo, pa se nakašljala i nastavila:

„Ovaj, hoću reći da u ovom kraju sigurno niko ne igra tenis, pa se teniske loptice koje su meni poznate u Vresištu i Medvedgradu koriste jedino kada imate psa, ako igrate hokej na travi ili ako sušite jorgan u mašini...“

Ana je samo ćutke čkiljila preko volana, vozeći sve brže i brže.

„Koje su vam rase psi?“, istrajavala je babica, pa je devojkina na to konačno uzdahnula:

„Vi ste od onih koji pričaju kada su nervozni, jelda?“

„Jesam...“, priznala je babica.

„I ja“, odvrtila je Ana.

Zatim je nekoliko minuta sedela sasvim ćutke. Babica je zažmurila i pokušala da se pribere. Trudila se da ne priča, ali kada joj je srce ubrzalo, usta su otkazala poslušnost:

„Moj muž želi pse! Zanoveta mi u vezi s tim još otkako smo se upoznali. Ja iskreno i ne volim životinje nešto mnogo, ali sam razmišljala da bih možda mogla da ga iznenadim za rođendan i kupim mu nekog psa s kojim može da ide u lov! Čak sam i razgovarala s jednim odgajivačem! Izgleda da je za dobrog lovačkog psa potrebno da ima jasno 'dugme za uključivanje i isključivanje', tako da bude skroz nabrijan za vreme lova, ali da zatim može da uspori čim se vrati kući. Je li to tačno? Ja sam se smejala kada sam čula za to, jer bih volela kada bi isto moglo da važi za vatrogasce i decu koja igraju hokej...“

Automobil je ubrzao. Ana ju je iskosa pogledala i promrmrljala:

„Za nekog ko ne voli pse, znate poprilično mnogo o njima.“

„Hvala!“, uskliknu babica, pa podiže ruke da zaštititi lice u trenutku kada je bila uverena da će udariti u jedno oboreno drvo ispred kog je Ana skrenula u poslednjoj sekundi.

Devojka zatim poče da gundā:

„Baš ste hrabri što ste došli u Medvedgrad u takvoj jakni. Ja sam obukla ovu koju imam na sebi da nas ne bi pregazili ako budemo stajale na putu, a vi izabrali tu koju će ljudi namerno nišaniiti...“

„Šta?“, umalo kriknu babica pre nego što je uvidela da na sebi ima jaknu najstarijeg sina, onu crvenu sa oznakom Hokejaškog kluba Vresište na grudima, pošto ju je bez razmišljanja dograbila dok je izlazila na vrata.

Tobijas ju je sada prerastao, ali je njoj ipak bila prevelika. Život tako brzo prolazi.

„Sranje od tima“, zaključila je Ana s takvom žestinom da se i Hanin temperament iznenadno rasplamsao:

„Pazi šta pričaš! To je tim moje dece!“

„Nisu vam deca kriva što ih puštate da igraju u takvom sranju od kluba, jebiga“, odvrtila je Ana bezbrižno.

Babica je zurila u nju. Zatim se preko volje nasmešila.

„Znači, ti voliš hokej?“

„Ja mrzim hokej, ali još više mrzim Vresište“, odgovorila joj je Ana.

„Naš prvi tim će sigurno isprašiti vaš ove sezone“, rekla je babica s puno nade, zahvalna na tome što ima ma šta o čemu može da razgovara i skrene misli na drugu stranu.

Ana otpuhnu kroz nos, pa je na nekoliko sekundi usporila, dok je pokušavala da se orijentiše u mraku.

„Ma vi ne biste mogli da isprašite ni tepih. Za štopovanje vremena koje vašim bekovima treba da pređu iz zone u zonu koristi se kalendar...“, promrmljala je, čkiljeći kroz prozor.

Babica prevrnu očima.

„Moj muž je stvarno u pravu, čovek nigde ne može da pronade samoljublje veće od onog koje postoji u Medvedgradu. Nije baš mnogo vremena prošlo otkako vam ceo klub umalo nije pao pod stečaj, a sad ste se odjednom uzoholili? Pa prošle sezone ste bili dobri samo zato što ste imali onog Amata. Bez njega ne biste baš toliko lako pobedili...“

„Mi i dalje imamo Amata“, frknula je Ana, polako ubrzavajući u vožnji.

„Pa valjda je sada otišao u SAD da tamo igra u NHL-u? Lokalne novine su proletos bez prestanka gnjavile o tome. Koliko se bolje radi s mlađim kategorijama u Medvedgradu, kakve talente vi uspevate da odgajite, kako ste vi novo lice hokeja, dok smo mi staro...“

Babica je prepoznala muževljevu ogorčenost u sopstvenom glasu, što ju je iznenadilo, ali tako sada izgleda živeti u Vresištu: sve se shvata lično. Svaki uspeh Medvedgrada shvata se kao neuspeh sa druge strane granice koja deli dva grada.

„Amata nisu draftovali. Ponovo je kod kuće. Samo je povređen, čini mi se...“, počela je Ana, ali je začutala kada je ugledala ono za čim je tragala: uzan prolaz između drveća, možda čak nedovoljno širok za automobil.

„Za nekog ko ne voli hokej, ti poprilično mnogo znaš o hokeju“, rekla joj je babica sa osmehom.

Ana je sasvim zaustavila auto, odmeravajući očima otvor, pa udahнула duboko. Zatim je progovorila:

„Nema veze da li će Amat igrati, pobeđićemo vas u svakom slučaju, a znate li zašto?“

„Ne?“

Ana se ugrizla za donju usnu i pustila kvačilo.

„Zato što ste sranje od tima. DRŽITE SE!“

Zatim je sišla s puta dovoljno brzo da se ne zaglavi u jarku, pa skrenula među drveće, a tamo je prolaz bio dovoljno širok, ali taman toliko da čuje kako joj stabla grebu lak sa auta. Babica je ostala bez daha tako da više nije bila u stanju ni da brblja, poskakivale su po neravnoj podlozi toliko da je udarila glavom o vetrobran, i sve je to trajalo i trajalo, činilo se satima, sve dok Ana iznenada nije zakočila. Spustila je bočni prozor i proturila glavu, pa se vratila nekoliko metara unazad, tako da kola budu barem donekle bezbedna u slučaju da padne neko stablo.

„Ovde!“, kratko je konstatovala pokazujući glavom prvo na babičinu mapu, pa zatim kroz prozor.

Babica nije mogla da vidi prst pred okom u mraku kada su izašle iz auta, ali je Ana kratko gestikulirala ka svojoj jakni, i babica se uhvatila za nju, tako da ju je devojka vodila ostatak puta kroz

šumu, pognuta zbog vetra koji je jako duvao. Bilo je neshvatljivo kako zna kuda da krene, kao da se rukovodila čulom njuha, ali su onda iznenada stigle do automobila i čule kako u njemu žena vrišti, a muškarac viče:

„EVO, NEKO STIŽE, DRAGA! STIŽE HITNA POMOĆ!“

Potpuno je pobesneo kada je uvideo da tu nema nikakvih kola hitne pomoći, jer strah neke ljude pretvara u heroje, ali većina nas pod njegovom senkom samo otkriva svoje najgore osobine. Babica nije mogla da izbegne upadljiv utisak da muškarac nije pre svega iznerviran zbog vozila kojim su došle, već bi samo više voleo da je ugledao bolničko osoblje muškog pola.

„Da li stvarno znate šta radite?“, želeo je da zna kada je Hana ušla na zadnje sedište i počela da šapuće ženi.

„Čime se vi bavite?“, pribrano mu je odvrtila pitanjem babica.

„Ja sam moler“, izustio je pošto se prethodno nakašljao.

„Kako bi bilo da vi meni dozvolite da odlučujem o tome kako ćemo poroditi vašu suprugu, a posle ćete vi moći da odlučujete kada sledeći put budemo gletovali neki zid?“, odvrtila mu je i tako ga nežno uklonila sebi s puta.

Ana je sela na prednje sedište, dok joj je pogled usplahireno šetao gore-dole.

„Šta ja mogu da uradim?“, zadihano je upitala.

„Razgovaraj s njom“, rekla joj je babica.

„O čemu?“

„Bilo čemu.“

Ana je zbunjeno klimnula glavom, pa provirila preko sedišta i obratila se ženi:

„Ćao!“

Žena je uspela da se osmehne između trudova.

„Zdravo... zdravo... jesi li i ti babica?“

Čovek joj očajno upade u reč:

„Mora da se ŠALIŠ, draga? Pa ova nema više od dvanaest godina!“

„A da ti malo ideš da molerišeš, blesane!“ , brecnu se Ana na njega, a babica se glasno nasmeja.

Muškarac se za trenutak toliko uvredio da je izašao iz auta i pokušao da zalupi vrata za sobom, ali ga je nalet vetra sprečio da bude toliko dramatičan. Jedva da je uspevao da se održi na nogama tamo napolju, ali mu je barem bilo lakše da ubedi samog sebe da mu suze naviru na oči zbog vetra, a ne od straha.

„Kako se zoveš?“ , prodahtala je žena na zadnjem sedištu.

„Ana.“

„Hvala... hvala što ste došle, Ana. Izvini što moj muž...“

„On je samo ljut zato što te voli i misli da ćete ti i dete umreti, a on ne može da učini ništa u vezi s tim“, ote se Ani.

Babica se malčice nezadovoljno izbeči na nju, pa Ana promula, braneći se:

„Pa rekli ste mi da pričam!“

Žena na zadnjem sedištu se iscrpljeno osmehnula.

„Ti dosta toga znaš o muškarcima za nekog ko je toliko mlad.“

„Oni samo misle da želimo da nas oni štite bukvalno sve vreme, jebiga, kao da nam je potrebna njihova jebena zaštita“, frknula je Ana.

Babica i žena na zadnjem sedištu se tiho nasmejaše.

„Imaš li dečka?“ , upitala je žena.

„Nemam. U stvari, imam. Ali umro je!“

Žena se ukočeno zagleda u nju. Ana se nakašlja, pokajavši se, pa dodade:

„Ali znaš, ti sigurno nećeš umreti!“

Tada je babica ljubazno ali odlučno saopštila da uprkos svemu možda i ne bi bilo loše da na neko vreme začute. Zatim je žena vrisnula, a njen muž je ponovo uskočio u auto i uhvatio je za ruku, a onda je i on poprilično glasno vrisnuo, pošto mu ona umalo nije polomila prste.

* * *

Džoni je celu noć presedeo kraj kuhinjskog prozora, a to je bilo nepodnošljivo mesto za jednog vatrogasca. Sve četvoro dece je spavalo na dušecima postavljenim na pod oko njega. Ture, najmlađi, u

rukama Tes, najstarija. Tobijas i Ted, dvojica srednjih, u početku nešto dalje, svako za sebe, ali ubrzo potom što je moguće bliže ostalima. U kriznim situacijama čak i u snu nagoni nas traže za jednim što zaista nešto znači: tuđim dahom, pulsem s kojim ćemo usklađivati sopstveni. Njihov tata bi povremeno pažljivo polagao ruku na leđa sinovima i ćerki, jednom po jednom, samo da bi se uverio da dišu. Nije postojao nikakav smislen razlog da pomisli kako ne dišu, ali kada ste nečiji roditelj, mnogo toga prestaje da bude smisleno. Jedino što su mu svi govorili kada je prvi put trebalo da postane otac bilo je: „Ne brini se.“ Kakav besmislen savet. Ljubav se širi toliko da preti da vam raskomada grudi kada čujete prvi vrisak svog deteta, i svako osećanje koje ste ikada imali pojačava se do granice apsurdna, jer deca u nama otvaraju oduške koji vode kako naviše tako i naniže. Nikada se niste toliko radovali, niti ste se ikada toliko plašili. I tada nemojte nikome reći „ne brini se“. Nije moguće ovako voleti nekog a da se istovremeno ne brine zbog svega, zauvek. Ponekad u grudima zaboli, a to je pravi fizički bol od kog se Džoni presamiti nadole, pa duboko uvlači vazduh. Skelet mu krcka, telo ga tišti, ljubavi je uvek tesno. Trebalo je da razmisli pre nego što je izrodio četvoro dece, trebalo je da zna, ali svi su govorili „ne brini se“, a on je ispao idiot koga je lako nagovoriti. Na svu sreću. Mi sami sebe uveravamo da smo u stanju da zaštitimo one koje volimo, jer kada bismo zaista prihvatili istinu, nikada ih ne bismo ispuštali iz vidokruga.

Džoni je stajao kraj prozora cele noći, i tada je prvi put zaista osetio isto ono što je njegova supruga osećala svakog bogovetnog sata u noćima bez njega, još otkako su se zaljubili: šta da radim ako se ne vratiš kući?

* * *

Hana je znala da nešto nije kako treba. Taj instinkt je bio rezultat obuke i iskustva, naravno, ali posle dovoljnog broja godina, i nečeg drugog uz to. Da je babici u odgovarajućoj meri nedostajalo razboritosti, možda bi rekla da je u pitanju nešto duhovno. Mogu

biti u pitanju potpune sitnice, najmanja promena u boji kože ili mali, slabašan grudni koš koji se podiže i spušta samo za trunku presporo. Znala je kada će se te stvari dogoditi, čak i pre nego što se dogode. Trebalo bi da bude nemoguće roditi dete, more je tako beskrajno, a naš brod tako nejak, i ne bi trebalo da iko od nas ima i najmanje šanse.

Sada se uplašila čak i Ana. Kada je vetar slomio drvo na metar iza njih, u autu se to čulo kao pucanj iz pištolja, a kada je ono palo, promašivši automobil za manje od širine dlana, grane su ogrebale karoseriju uz takvu škripu da joj je posle toga nekoliko minuta pištalo u glavi. Zemlja se tresla, a za vreme onih najgorih naleta vetra im se više puta činilo da je još neko drvo palo na njih, nešto je doletelo i udarilo u vetrobransko staklo, pa je bilo pravo čudo što se nije razbilo, u pitanju je verovatno bio samo kamen ili deblji štap, ali je njegova sila bila tolika da je zvučalo kao da su se sudarili s losom pri brzini od sto kilometara na sat.

Ali usred sveg tog haosa i buke, babičin glas je ipak ostajao smiren i uverljiv dok je obećavao da će sve biti u redu. Muškarac je sada bledog lica sedeo pored Ane na prednjem sedištu. Zatim se začuo detetov prvi vrisak, i zemlja je prestala da se okreće. Babica se iskusno osmehnula mami i tati, i tek kada je krišom dobacila pogled Ani, devojka je shvatila da nešto nije kako treba. Babica se nagnula ka njoj sa zadnjeg sedišta i prošaputala:

„Koliko blizu možeš da nam priđeš tatinim autom?“

„Blizu!“, obećala je Ana.

„Šta se događa? Zbog čega šapućete?“, panično je prasnuo muškarac, grubo dograbivši babičinu ruku, na šta je babica vrisnula, a Ana je na to reagovala instinktivno i raspalila ga preko usta.

Odleteo je unazad ka bočnom prozoru. Babica je ukočeno pogledala prvo u njega, pa u Anu. Devojka je posramljeno zatreptala.

„Izvinjavam se. Nisam htela da ga udarim tako jako. Idem po kola.“

Muškarac se sav skvrčio od bola, upola na sedištu, a upola na podu, dok mu se krv slivala sa usana. Babičin glas je bio blag, a reči nešto oštrije:

„Vaše dete i vaša supruga moraju u bolnicu. I to odmah. Priлично sam sigurna da nećete moći da nam u tome pomognete tapetiranjem. Ona mala tamo nije baš sasvim čista u glavi, ali znate, ona nam je sada sve što imam. Razumete li šta vam govorim?“

Čovek očajnički zaklima glavom.

„Hoće li... molim vas, hoće li naše dete, hoće li...“

„Moramo u bolnicu“, šapatom mu je odgovorila babica, i pri tom mu u očima videla kako mu se srce zaustavlja.

Ana je jurila između drveća sa ispruženim rukama, tako da su vrhovi prstiju pamtili gde se nalaze. Zatim je naslepo provezla očev kamionet unazad između stabala. Pažljivo, pažljivo, babica je zajedno sa novopečenim tatom prenela novorođenče i novopečenu mamu iz jednog auta u drugi. Zatim je Ana po osećaju vozila kroz mrak, videla je samo nekoliko metara ispred sebe, ali toliko joj je i bilo potrebno, nekoliko metara, pa zatim još nekoliko. Nisu videli kako se najveće drvo zaljuljalo i savilo pre nego što je sa strahovitom snagom palo na automobil koji su maločas ostavili za sobom u tami. Možda je tako i bolje. Nije uvek blagoslov znati koliko ste blizu smrti bili.

Mama je na zadnjem sedištu pokušala nešto da kaže šapatom, slabašno i prestravljeno, a babica je morala da se sagne kraj njenih usta da bi je čula.

„Hoće da kaže kako joj je žao zbog toga što se dogodilo tvom dečku“, rekla je babica, oprezno spustivši ruku Ani na rame.

Muškarac na suvozačkom sedištu je sedeo okrvavljene kragne, van sebe od stida.

„Šta... se dogodilo tvom dečku?“

„Pa eto, umro je, ali prošlo je već dve godine od tada, pa je u redu, mislim volela sam ga, ali je umeo i da bude neviđeno naporan!“, istrtiljala je Ana.

Skrenula je između dva stabla, i na nekoliko sekundi im se učinilo da su se sva četiri točka odvojila od tla, i kroz prednje staklo se video samo crni svemir, ali onda ih je Ana odjednom izvezla na nešto što je ličilo na puteljak.

„KAKO SE ZVAO? TAJ TVOJ DEČKO?“ , razdrao se muškarac, tek da o nečemu priča.

„VIDAR!“ , povikala je Ana i pritisnula gas, a svi ostali su se panično uhvatili za vrata, pa to možda nije bio savršen trenutak za ono što je rekla odmah zatim:

„POGINUO JE U SAOBRAĆAJNOJ NESREĆI!“

8

Lovci

„PAZI! O, JEB...“

Automobil se zaustavi u mestu, uz očajničko trenje guma o asfalt, a čovek je zaurloao kroz otvoren prozor, pa privilegao na sirenu. Ali mlada žena ispred njega je nastavila da mirno prelazi ulicu kao da se ništa nije desilo. Ovde na jugu, u glavnom gradu, bilo je veče, gotovo sasvim bez vetra, i niko nije znao ništa o olujama u šumama severa. Čak ni Maja Andešon. Želite li da razumete Medvedgrad? Onda morate razumeti nju koja je odande pobegla.

Vozač automobila je ponovo pritisnuo sirenu, ovoga puta pre očajno nego besno, a Maja u prvi mah uopšte nije primetila da to ima veze s njom. Prešla je ulicu na crveno i poskočila na trotoar na suprotnoj strani, bezbrižno vijugajući između solitera i radova na putu. Bile su joj potrebne samo dve godine da postane nova osoba. Devojka iz velikog grada.

Vozač automobila joj je nešto doviknuo, ona čak nije ni čula šta, ali se okrenula i primetila prvu polovinu registracije na tablici.

UZP.

Kao da je čitav život prohujao otkako je Maja prethodni put pomislila na ta slova, toliko se toga promenilo. Vozač automobila